

Reisverslag Fietsreis Turkije

2010

Turkije heeft een oppervlakte van 783.562 km².

Er zijn ongeveer 77 miljoen inwoners (2009) bevolkingsdichtheid 98 inw./km².

'TURKIJE, fietsen naar de wieg van onze beschaving'

Mijn totale afstand gefietst tijdens deze reis door Turkije is 1.515 kilometer.

Fietsreis 2010 ~ *TURKIJE*

DE VOORBEREIDING

Zoals wij in Europa een grootmacht als Rusland gekoppeld zien aan het communisme, zo zien we een land als Turkije verbonden met de Islam. De Islam, een religie zoals vele andere, of toch niet misschien, ..., vooral dan gesteund door hun conservatieve aanpak, en soms door de extreme interpretatie van hun Koran, maar ook voor een groot deel doordat de Islam hoofdzakelijk in de armere landen heel sterk naar voor komt.

Vooraleer op reis te vertrekken ga ik eerst enkele typische "facetten" van het land bestuderen. Om goed voorbereid in het land aan te komen en daar voor zo weinig mogelijk verrassingen te staan, is er heel wat noodzakelijke lectuur vooraf. De studie van de Islam, naast de historische omwentelingen en hun achtergronden, de gevarieerde natuur en de evolutie ervan, maar ook me inwerken in hun dagelijks leven is een belangrijk element voor een geslaagde reis. Dit resulteert in twee grote blokken om me in te verdiepen, die toch wel heel wat van mijn vrije tijd vergen.

Als eerste te bestuderen blok is er de indrukwekkende geschiedenis. Het huidige Turkije is een jonge republiek waar heel wat historische veranderingen aan vooraf gegaan zijn.

Ver terug waren de Hittieten heer en meester in deze streek, tot in de 4e eeuw vóór Christus het Perzische Rijk veroverd werd door Alexander de Grote en hij heerste over het Macedonische Rijk.

Nog veel overblijfselen zijn er te zien van het Byzantijnse Rijk, toen keizer Constantijn de hoofdstad Constantinopel stichtte in de 4e eeuw na Christus. Dit verklaart de vele Griekse en Orthodoxe kunst en architectuur die overal in het land te vinden zijn.

Met de Osmanen begint vanaf de 14e eeuw een nieuwe periode in de Turkse geschiedenis. Ze maakten Bursa tot hun hoofdstad, en veranderden de naam van Constantinopel in Istanbul. Uit een kleine Turkse nomadenstam groeide het Osmaanse Rijk dat 6 eeuwen lang stand hield, een

Rijk dat door verschillende Sultans geleid werd. Veel is bewaard uit deze periode, onder andere het Topkapi Paleis in Istanbul en zowel hier als in alle andere steden kwamen er grote en mooie moskeeën, waarbij dikwijls een Orthodoxe kerk omgebouwd werd en uitgebreid met minaretten. Na de eerste wereldoorlog en het bondgenootschap met Duitsland, verloor het Osmaanse Rijk geleidelijk alle macht.

De grootste hervorming die Turkije onderging moest nog komen onder het bewind van Kemal Atatürk. Wat deze militaire held, afkomstig uit Thessaloniki, in 15 jaar regeren in het land tot stand bracht is onvoorstelbaar. Eén van zijn belangrijkste verwezenlijkingen was de volledige scheiding van religie en staatszaken binnen dit Islamitisch land. Maar wat ik toch als een echte stunt beschouw is de omvorming van het alfabet en de taal. Vroeger was alles in het Arabisch schrift, maar sinds Atatürk is enkel nog het Westers alfabet in gebruik. Hij verplaatste de hoofdstad van Istanbul naar Ankara, om hiermee alle banden met het Osmaanse Rijk te verbreken. Atatürk wordt dikwijls ook nog "de Vader der Turken" genoemd, wat aantoont hoe belangrijk hij voor het huidige Turkije nog wel is.

Dan is er als tweede te bestuderen blok de Islam, en om te beseffen hoe belangrijk een reisvoorbereiding voor mij is, ik heb de "Koran" gekocht (in vertaalde versie om er toch iets van te begrijpen). Gezien dit mijn eerste Islamitisch land is waar ik naar toe ga, wil ik deze religie ook wel eens dieper bestuderen.

Het viel me hierbij op dat het gedachtegoed van de Islam heel weinig verschilt met dat van het Christendom. Alleen heeft in de Katholieke wereld de politiek en de bevolking al wat meer afstand genomen van de conservatieve en onaantastbare wereld van de religieuze leiders. Het Christendom van de kruistochten en dat van de kolonisatie was echter niet veel beter dan het extremisme binnen de Islam nu.

HET REISVERSLAG

Het is niet eenvoudig om een verslag te schrijven dat een globale indruk geeft over mijn reis en over het land Turkije. Dit wordt wel mijn moeilijkste reisverslag ooit, enerzijds zijn er de grote vooroordelen over de Islam, bij ons door de media vooral bekend van de extremistische afscheidingen, terwijl het in dit land toch helemaal anders is.

En toch zie je ook hier binnen de gematigde strekking van de Islam nog enorm grote verschillen, van gehuld in bourka tot vrijheid zonder hoofddoek (en hier zie je helemaal geen verschil meer met onze Westerse wereld). En dan is er ook het verschil tussen de steden en het platteland, met hierbinnen nog eens het verschil tussen de dagdagelijkse landbouwgebieden en de wijnstreken.

Ik ben zelfs twee gebieden doorgefietst waar er heel voortreffelijke wijnen gemaakt worden. Terwijl de Koran alle gebruik van alcohol verbiedt, wordt hier toch wel dagelijks een flesje

leeggemaakt, maar opgelet, hoofdzakelijk 's avonds, officieel als het donker wordt, want dan is wel iets meer mogelijk, en toch voelen deze mensen zich ook nog echte moslims.

Maar ook zijn er veel plaatsen waar het dagelijks leven nog bepaald wordt door de Koran. Dit wil zeker niet zeggen dat ik die mensen minder ga waarderen, ik heb zelfs heel positieve ervaringen uit de contacten met de plaatselijke bevolking, het is het meest gastvrije land waar ik tot nu toe gefietst heb, vooral het binnenland waar trouwens de moslim gedachte nog het sterkst aanwezig is.

Zijn er landen waar de vooroordelen nog groter zijn: weinig denk ik. Zijn er landen waar de gastvrijheid nog groter is: weinig denk ik. De ganse reis was voor mij voortdurend een gevecht tussen "ja" en "neen". Eigenaardig genoeg, zelfs de natuur kampt met hetzelfde dilemma.

Een eerste contrast kwam in de streek rond Denizli, een mooi landschap maar verder niets speciaal, tot je in de verte een grote witte vlek ziet verschijnen. Sneeuw? of is het dan toch al de kalkafzetting van Pamukkale die ik zie. Dit is een natuurwonder van de hoogste klasse, een spectaculair gebied ontstaan door het warm water uit de bron, die reeds miljoenen jaren dit landschap schept. Het was bijna vernietigd door het steeds toenemende toerisme, maar door toedoen van de Unesco ondertussen beschermd en voor de toekomst gevrijwaard.

Daarna kilometers fietsen door een dorre, bijna onvruchtbare streek, met overal bergen, dalen, uitgedroogde rivieren. En dan zie je reeds van 20 km ver een stad in het dal, Konya, en hier is dan alles in deze miljoenenstad.

Konya, trouwens de meest religieuze stad van Turkije, en dat merk je wel in het dagelijkse straatbeeld. Maar het is vooral ook de stad van Mevlana, de geestelijke leider van een afgeleide tak van de Islam; door Atatürk verboden, en hun klooster heeft hij omgevormd tot een museum. En toch kreeg ik het gevoel dat het grote voorbeeld in hun religie nog steeds verder leeft, zoals de wekelijkse voorstelling van de dansende derwisjen in het cultureel centrum van Konya, ook voor toeristen bestemd, maar het blijft toch vooral een religieuze dienst voor de plaatselijke bevolking heb ik gemerkt.

Nog zo'n groot contrast en vooral een groot natuurwonder is de streek Capadoccia. Het is indrukwekkend, deels door de grote oppervlakte, maar ook door het enorme verschil in landschappen en in rotsformaties. Op sommige plaatsen zie je reuze paddenstoelen of feeënschoorstenen, tot zelfs een gorilla en een kameel in de rotsen. En met wat verbeelding zie je nog veel meer rare figuren. Vijf dagen was ik in dit gebied, met een dagtocht te voet door de Ihlara-kloof en een andere mooie trektocht in de Göreme-vallei.

Turkije is dus echt wel een onvolprezen reisbestemming, met de meest gastvrije en hulpvaardige mensen die ik tot op heden tijdens mijn reizen tegenkwam.

Het land heeft de reiziger echt wel alles te bieden: zon, zee en strand, de gevarieerde natuur in het binnenland, maar ook cultuur, de rijke geschiedenis van het land, goed bewaarde historische plaatsen, en daar bovenop nog eens een fantastisch lekker Turkse keuken.

Er is binnen het land zelf nog wel een groot verschil tussen de toeristisch uitgebate

kuststreken en het binnenland, waar het toerisme zich nog grotendeels beperkt tot georganiseerde daguitstappen. Hierdoor past een fietsreis door het Turkse binnenland dan ook perfect bij mijn persoonlijke opvatting van reizen.

De bevolking is er overal gastvrij, vriendelijk en steeds klaar om een fietsreiziger te helpen, ja vooral buiten de toeristische toppers. Maar toch is er ter gelijktijd bij de jongeren ook een grote roep naar meer democratie en meer vrijheid in hun land. Politiek en bevolking staan hier zeker nog niet op dezelfde lijn, maar politiek en religie des te meer.

Maar als je weet dat de huidige Turkse premier tijdens een toespraak zei "De moskeeën zijn onze kazernes, de koepels onze helmen, de gelovigen onze soldaten en de minaretten onze bajonetten". Wie kan dan aanvaarden dat een staat bestuurd door figuren met dergelijke ideeën, los van het feit dat het grootste deel van Turkije in het Aziatische werelddeel ligt, volwaardig lid wordt van een vrijdenkend Europa.

En toch had ik overal een gevoel dat de Turkse bevolking zo goed als klaar is voor toetreding tot de Europese Gemeenschap. Het zou later zeker een grote meerwaarde kunnen betekenen voor Europa en voor het evenwicht in de wereld, maar momenteel is enkel de jonge generatie van de bevolking rijp voor toetreding en nog niet de politieke structuur in dit land, hoe uitdrukkelijk de politieke machtshebbers in Turkije ook het tegendeel beweren.

Eerst het gedachtegoed van Atatürk weer actualiseren en toepassen, alvorens ook maar te denken aan lidmaatschap van de EU lijkt me toch wel een goede hint voor de huidige leiders. Het land heeft naar mijn gevoel de laatste jaren teveel stappen teruggezet en de scheiding van staat en religie is toch wel veel verderaf dan onder het bewind van Atatürk. Atatürk, het grote voorbeeld voor veel jonge Turken, maar waarom wordt zijn gedachtegoed dan door de moderne politiek in Turkije niet gevolgd.

In de kleine dorpen in het binnenland is de situatie toch nog wel heel verschillend, met een grote achterstand op de steden. Maar in ieder geval is hier zeer duidelijk dat politiek en religie in het algemeen nog te veel met elkaar verweven zijn.

Het verschil tussen de Turken en de Koerden binnen de Turkse bevolking was naar mijn gevoel toch vrij klein. Het opvallendste was vooral uiterlijk door hun andere klederdracht (die bij de jongeren ook zelfs aan het verdwijnen is) en daarnaast de nog dieper gewortelde islamitische religie.

Het verschil in ontwikkeling van het land was wel groter. Hierbij zag ik in het Westelijk deel, met steden als Istanbul, Izmir en Denizli, een bijna Europese mentaliteit. In het Oostelijk deel kwamen meer de Aziatische trekjes naar boven. Met hier ook nog een belangrijke industriële achterstand. Je ziet werkelijk de ontwikkeling binnen het land veranderen bij iedere 100 km die ik richting oosten fiets. De aanleg van nieuwe wegen in de streek tussen Denizli en Konya (meestal met 4 rijvakken, ook al is er momenteel nog maar weinig verkeer) is daar een mooi voorbeeld van. Ten westen hiervan is alles afgewerkt, ten oosten moet men er nog aan beginnen.

En tenslotte geef ik naar goede gewoonte enkele weken na de reis een feestje voor vrienden, met een sfeer die zo dicht mogelijk deze in het land zelf benadert en hen een idee moet geven

hoe ik me in dat land gevoeld heb. Hiervoor bedek ik de tafel met de vlag van het land, de achtergrondmuziek is uitsluitend van hun lokale artiesten en er worden enkele specialiteiten geserveerd die ik in het land tijdens mijn reis geproefd heb.

Het Turks feestje was de afronding van mijn reis, ik had met momenten het gevoel terug in Turkije te zijn. Het eten, de drank, de sfeer en ook het warme weertje hebben daar allemaal toe bijgedragen. En ja, die waterpijp, is dat enkel een souvenir of gebeurt daar nog iets mee, het was in ieder geval een belangrijk onderdeel van de sfeer. Ik had het tot mijn 52ste nog niet geproefd, maar zo hebben alle jonge en minder jonge gasten het nu wel meegemaakt.

Ik persoonlijk vind altijd mijn menu "met de smaak van reizen", het mooiste feestje dat ik organiseer. Het is voor iedereen iets heel speciaal, de verrassing voor de gasten van wat gaan we nu allemaal voorgeschoteld krijgen, maar ook de uitdaging voor mezelf om met die vreemde smaken en ingrediënten om te gaan.

Om je in de juiste sfeer te brengen, hier enkele van de namen die op mijn Turks menu stonden: Raki en Mezes, Börek en Dolmates, Ayran, Cop Sis Kebap en Köfte Firinni, Chai, Baklava en Lokoum, ... Nargile.

Ik dacht dat er wel eens een einde kon komen aan landen en ideeën voor fietsreizen, waar ik nog voor nieuwe ontdekkingen en verrassingen kom te staan. Maar dit land heeft me nu duidelijk gemaakt dat ik nog maar een klein deel van deze wereld ken en ik geen tekort zal krijgen aan nieuwe reisbestemmingen.